

Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΧΕΛΩΟΥ

I. ΑΡΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Τον Ιούνιο του 1984 η ΔΕΗ υποβάλλει μελέτη για το έργο, σύμφωνα με την οποία σχηματοποιείται σε γενικές γραμμές η ταυτότητα του έργου, προσδιορίζονται οι εναλλακτικές λύσεις σχετικά με την εξέλιξη του έργου, προσδιορίζονται τα ενεργειακά του στοιχεία και οι απαιτούμενες ενέργειες. Μεταξύ 1985-87 δημοπρατούνται ορισμένες κατασκευές οδοποιίας και τμήματα του έργου, όπως οι σήραγγες εκτροπής στη Συκιά, την Πύλη, το Μουζάκι, καθώς και το Υδροηλεκτρικό έργο της Μεσοχώρας.

Ο αρχικός αυτός σχεδιασμός που αποτυπώθηκε σε σχετική μακέτα της ΔΕΗ και προβλήθηκε σε όλη την χώρα μαζί με τα σχετικά φυλλάδια το 1987 :

Το συνολικό έργο αποτελείται από δύο κύρια μέρη.

A. ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΕΚΤΡΟΠΗΣ

Τα Έργα του Συγκροτήματος της Εκτροπής περιλαμβάνουν τις εγκαταστάσεις που απαιτούνται για την αποθήκευση και ρύθμιση των νερών του άνω Αχελώου, για την εκτροπή των νερών στη Θεσσαλική Πεδιάδα, για την εξασφάλιση της παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας και στις δύο περιοχές, χρησιμοποιώντας τα νερά της εκτροπής και τις αποδεσμευόμενες ποσότητες νερών και είναι τα παρακάτω :

- I. ΦΡΑΓΜΑ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ , ΣΗΡΑΓΓΑ & ΥΗΣ ΓΛΥΣΤΡΑΣ**
- II. ΦΡΑΓΜΑ ΣΥΚΙΑΣ & ΥΗΣ**
- III. ΣΗΡΑΓΓΑ ΕΚΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΑΝΩ ΡΟΥ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ**
- IV. ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΥΚΟΦΥΤΟΥ**
- V. ΦΡΑΓΜΑ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΠΑΜΙΣΟ**
- VI. ΣΗΡΑΓΓΑ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ - ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΟΥ ΚΑΙ ΥΗΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ**
- VII. ΦΡΑΓΜΑ ΠΥΛΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΠΟΡΤΑΪΚΟ**
- VIII. ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑ ΣΗΡΑΓΓΑ ΠΥΛΗΣ - ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ**
- IX. ΦΡΑΓΜΑ ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΟΥ & ΥΗΣ**
- X. ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑ**

B. ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Τα Αρδευτικά και Εγγειοβελτιωτικά Έργα του αρχικού σχεδιασμού, περιλαμβάνουν τις εγκαταστάσεις που απαιτούνται για τη μεταφορά, αποθήκευση και ρύθμιση των νερών που παρέχονται από τα Έργα του Συγκροτήματος της Εκτροπής καθώς και των νερών της Θεσσαλικής Πεδιάδας, τη διανομή των νερών αυτών στις αρδευτικές εκτάσεις της Θεσσαλικής Πεδιάδας, την αποστράγγιση και την αντιπλημμυρική προστασία των εδαφών αυτών, όπου απαιτείται και την εξασφάλιση επαρκούς προσπέλασης προς και από τις εκτάσεις αυτές.

Οι εγκαταστάσεις Αρδευτικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων περιλαμβάνουν τα παρακάτω.

1. Υπόγειες αρδευτικές σωληνώσεις πίεσης συστημάτων διανομής, που εξυπηρετούν ένα σύνολο 1.500.000 περίπου στρεμμάτων (καθαρή αρδευόμενη επιφάνεια).
2. Αναρρυθμιστικές δεξαμενές και αυτόματα αντλιοστάσια που θα τροφοδοτούν το αρδευτικό σύστημα διανομής νερών.
3. Σύστημα διωρύγων και κατασκευών ελέγχου, σίφωνες, ρυθμιστές υδροληψίας, υδροληψίες διανομής και ρουφράκτες για την τροφοδοσία νερού στις αναρρυθμιστικές δεξαμενές.
4. Κατασκευές εκτροπής στους ποταμούς Πηνειό και Πάμισο, ώστε να εκτρέπονται τα απελευθερούμενα νερά από τον Ταμιευτήρα του Μαυροματίου στα συστήματα διωρύγων.
5. Κύρια Αντλιοστάσια για την ανύψωση νερού προς και από τις διώρυγες.
6. Κατασκευές υδροληψίας στον Ταμιευτήρα Μαυροματίου για τη διάθεση των νερών στις διώρυγες που ευρίσκονται σε υψηλά υψόμετρα.
7. Αποχετευτικές και αποστραγγιστικές τάφρους που θα εξυπηρετούν τις αρδευόμενες περιοχές.
8. Τάφρους αντιπλημμυρικής προστασίας και αναχώματα εγκιβωτισμού και αντλιοστάσια για την απομάκρυνση των νερών αποχέτευσης και αποστράγγισης.
9. Ενσωμάτωση υπάρχουσών ή νέων υπογείων πηγών τροφοδοσίας και υπάρχουσών επιφανειακών πηγών υδροληψίας, ως συμπληρωματικών πηγών τροφοδοσίας σε πρόσθετες αρδεύσιμες περιοχές.
10. Βοηθητικά έργα όπως νέοι δρόμοι, αναβαθμίσεις υπάρχοντων και μετατοπίσεις δημόσιας οδοποιίας, καθώς και γέφυρες, προσπελάσεις και περιβαλλοντικά έργα.

II. Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ 1996 (ΗΠΙΑ ΕΚΤΡΟΠΗ 600 ΕΚ Μ3).

Στον σημερινό σχεδιασμό των έργων περιλαμβάνονται μόνο το ΥΗΕ της Συκιάς, η σήραγγα εκτροπής, ο σταθμός παραγωγής του Πευκοφύτουκαι, η αναρρυθμιστική δεξαμενή και ο ΥΗΣ Μαυροματίου. Για τα υπόλοιπα δεν υπάρχει πρόβλεψη, χρηματο-δότηση και δεν έχουν ληφθεί αποφάσεις

ΙΙΙ. ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΩΝ.

1. ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το πρώτο από τα έργα που ξεκίνησαν στον άνω ρού του Αχελώου, το έργο της Μεσοχώρας, μπορεί να υπάρξει και ως αυτοτελές, δηλαδή να λειτουργήσει χωρίς η λειτουργία του να σημαίνει υποχρεωτικά και εκτροπή των υδάτων προς το Θεσσαλικό λεκανοπέδιο. Δεν μπορεί όμως, να υπάρξει εκτροπή χωρίς το έργο της Μεσοχώρας. Το αυτό ισχύει εν μέρει και για το δεύτερο, το έργο στη Συκιά. Τα υπόλοιπα έξι, είναι έργα που αφορούν αποκλειστικά και μόνο την εκτροπή του Άνω Ρου του Αχελώου.

Το φράγμα είναι λιθόρριπτο με ανάντη πλάκα από σκυρόδεμα, θεωρείται το ψηλότερο φράγμα της Ευρώπης και έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά :

Ονομαστική στέψη	775 μ.
Ύψος φράγματος (από κοίτη)	135 μ.
Μήκος στέψης	673 μ.
Μέγιστο ύψος από θεμελίωση	150 μ.
Ολικός όγκος φράγματος	4.000 εκατομμύρια κ.μ.
Έκταση ταμιευτήρα	12,8 τετρ. χλμ.
Ωφέλιμος όγκος ταμιευτήρα	228 (358) εκατ. κ.μ.
Κόστος έργου (Σήραγγα & ΥΗΣ)	70.000.000.000 δρχ.

2. ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΥΚΙΑΣ.

Το έργο κατασκευάζεται επί του ποταμού Αχελώου στο σημείο συμβολής του με τον ποταμό Κουμπουργιανίτικο, στα όρια των νομών Καρδίτσας και Άρτας. Το φράγμα

είναι χωμάτινο από αμμοχάλικα της κοίτης, και αργιλικό πυρήνα. Το φράγμα του οποίου ο άξονας είναι ελαφρά καμπύλος έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

Ονομαστική στέψη	555 μ.
Ύψος φράγματος (από κοίτη)	150 μ.
Μήκος στέψης	397 μ.
Μέγιστο ύψος από θεμελίωση	175 μ.
Πλάτος στέψης	12 μ.
Ολικός όγκος φράγματος	12,4 εκατομμύρια κ.μ.
Έκταση ταμιευτήρα	12,8 τετρ. χλμ.
Ωφέλιμος όγκος ταμιευτήρα	502 εκατ. κ.μ.
Προϋπολογισμός έργου	30.000.000.000 δρχ.

Το έργο ανατέθηκε στη μειοδότηρια κοινοπραξία «ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ - ΑΤΕΜΚΕ - ΑΤΤΙΚΑΤ - ΑΒΑΞ» και η σύμβαση ποσού 18.912.421.415 δρχ. υπογράφηκε την 19.8.1996.

3. ΣΗΡΑΓΓΑ ΕΚΤΡΟΠΗΣ ΑΝΩ ΡΟΥ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑ.

Η σήραγγα εκτροπής βρίσκεται στον νομό Καρδίτσας και έχει μήκος 17.315 μ. Η υδροληψία της σήραγγας εκτροπής βρίσκεται στον ταμιευτήρα του έργου Συκιάς και αφού διασχίσει την οροσειρά της Πίνδου πλησιάσει την επιφάνεια του εδάφους στην Θεσσαλία στην περιοχή Δρακότρυπας. Η σήραγγα έχει τα παρακάτω τεχνικά χαρακτηριστικά:

Ολικό μήκος	17.315 μ.
Εσωτερική διάμετρος	6,00 μ.
Επένδυση από σκυρόδεμα ελαχίστου πάχους	0,35 μ.
Υψόμετρο υδροληψίας	+ 470 μ.
Υψόμετρο εξόδου	+ 433,5 μ.
Κατά μήκος κλίση	
- στο πρώτο τμήμα μήκους περίπου 4.465 μ.	0,000716

- και στο υπόλοιπο	0,002595
Φρέαρ ανάπαλσης στο σημείο εξόδου ύψους	143. μ.143 μ.
Προϋπολογισμός έργου	35.000.000.000 δρχ.

Το έργο ανατέθηκε στην κοινοπραξία «IMPREGILO - ΤΕΓΚ - ΓΝΩΜΩΝ» και η σύμβαση ποσού 23.684.912.258 δρχ. υπογράφηκε την 20.3.1997. Η οριστική μελέτη της σήραγγας εκπονείται από την Ανάδοχο, η δε διάνοιξή της, θα γίνει με μηχανήματα ολομέτωπης κοπής (TBM) από το μέτωπο εξόδου και με συμβατικά μέσα από το μέτωπο εισόδου.

4. ΕΡΓΑ ΤΗΣ Α ΦΑΣΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΠΕΔΙΑΔΑ.

Για τα προτεινόμενα έργα **Α' φάσης** με τα οποία θα χρησιμοποιηθεί το νερό άρδευσης όγκου **470x10⁶μ³** έγινε μελέτη (1997) και (2001) από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Στον τελικό συνοπτικό πίνακα **VII** που ακολουθεί, των προβλεπόμενων έργων, δίδονται τα βασικά μόνιμα και προσωρινά **έργα Α! φάσης** και το κόστος το οποίο συνολικά **ανέρχεται σε 100 δισ.** (με τιμές Γ! Τριμ. 2000).

Επίσης στο χάρτη που υπάρχει στο τέλος της εισήγησης σημειώνονται οι περιοχές των Νομών Τρικάλων, Καρδίτσας και Λάρισας που θα αρδευτούν σε πρώτη φάση με μόνιμα και προσωρινά έργα.

Σημειώνεται εδώ ότι τα **μόνιμα έργα** θα ενταχθούν μελλοντικά σε ένα σχέδιο γενικής διάταξης μόνιμων έργων που έχει εκπονηθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ και καλύπτουν περίπου το 95% της συνολικής δαπάνης.